

KRYSTYNA WÓJCIK

ur. 1932; Wysokie, gm. Skierbieszów

Miejsce i czas wydarzeń	Wysokie, II wojna światowa, PRL
Słowa kluczowe	projekt Etnografia Lubelszczyzny, Wysokie, gmina Skierbieszów, gwara, słownictwo gwarowe

Gwara, którą pamiętam z dzieciństwa

1. baniak – garnek zaokrąglony od dołu
2. barchanka – spódnica z barchanu, flaneli
3. bełbełucha – paćka, maź
4. bodziak – oset
5. bojowisko – klepisko
6. bruzna – bruzda na polu
7. brzdęk – pogłos
8. burka – odzienie ocieplone
9. chabory - żebra
10. chałaj – zapaleniec, narwaniec
11. chałajda – lebiota, włok
12. chartanka – krtań
13. chet i nazad – w tą i z powrotem
14. chłopczaki – chłopcy
15. churmolić – mamrotać
16. czerepa – skorupa
17. ćmil – trzmiel
18. donica – makutra do ucierania maku
19. drygle – galareta, nóżki na zimno
20. dudki – płuca zwierzęce jako surowiec na potrawy
21. duhy – hołoble, dwa dyszle przy zaprzęgu
22. dziewczochy – dziewczęta
23. dziewosłęb – swat
24. dziumdzia, bźdźągwa – byle jaka kobieta, dziewczyna
25. dziwczyńska – dziewczynki
26. dziżka – dzieża chlebowa
27. dżugawka – ślizgawka

28. ficnąć – kopnąć
29. geuchnąć – uderzyć
30. giabuł – diabeł
31. grubka – palenisko zamykane drzwiczkami
32. haraszać – kastrować
33. holopa – wysoka kobieta
34. holopsko – jeszcze wyższa kobieta
35. huby – różne grzyby oprócz borowików
36. hujdawka – huśtawka
37. huncwot – łozbuz
38. kaniuga – jastrząb
39. kapa – okapnik kuchenny
40. kazubek – pojemnik, dłubanka
41. kądziółka – kądziel, pęk przędzywa
42. kinuć – rzucić
43. kisilica – zupa owocowa
44. kociuba – duży pogrzebacz do pieca chlebowego
45. koperczaki – zaloty
46. kopno – dużo śniegu pod nogami
47. korcić – nęcić, kusić
48. korowaj – ciasto weselne
49. koszałka – kobiałka z rogożyn
50. kozi dryst – zawilec
51. kulas – laska, podpora
52. kulasza – potrawa z ziemniaków i mąki
53. kycać – skakać
54. letkie – płuca i inne organy
55. ligać – kłaść się
56. loch – piwnica
57. lutość – ziąb
58. łosze – źrebie końskie
59. łszyca – młoda kobyła
60. maczocha – ser ze śmietaną do maczania chleba lub pierogów
61. miesiąc – księżyc
62. mohorycz – litkup
63. motowidło – motek do nawijania nici
64. na chylu – zimno, wygwizd
65. na pałysie – na wzgórzu
66. na pomacki – trafiać za pomocą dotyku
67. naddolek – przedłużenie koszuli kobiecej
68. nie ruchać – nie brać

69. nie zdać się – źle się czuć, chorować
70. niecki – drewniany pojemnik wydrążony z pnia (do rozrabiania ciasta i do kąpieli dzieci)
71. niedośpiałki – niedojrzałe owoce
72. niesiojny – nierozgarnięty
73. niewistka – synowa
74. niwidałeś – po co ci to było
75. ogrzewalnik – piec do ogrzewania w pokoju
76. opar – duchota, gorąco
77. opaszki – narzucić coś na ramiona 'na opaszki'
78. ozipić – ochrypnąć
79. pagur – wzgórze
80. pałuba – duża niezgrabna lalka, ale również kobieta - niezgraba i duża
81. parzonka – jado dla bydła zaparzone wodą
82. patyrać – robić coś, kręcić się
83. pikołek – wierzchołek, czub
84. plinka – cienka warstwa czegoś
85. po omacku – po ciemku
86. poddasze – przybudówka do domu
87. podlaszczka – przylaszczka
88. pododziwek – ocieplacz pod wierzchnie ubranie
89. podolek – wgłębienie koszuli między kolanami
90. podpałki – podpłomyki
91. półskrzynek – szufladka w meblu
92. prażucha – potrawa z ziemniaków i mąki gryczanej
93. prządki, kądziółki – spotkania kobiet przy przędzeniu
94. przęślica – siedzisko do kądziółki
95. przylipka – piętka chlebowa
96. przytroiło się – przewidziało się
97. puminiac – zamienić
98. reczka – gryka
99. rence zaszli za szpary – zmarzły
100. rozwora – drąg przy wozie, ale mówiło się tak na kobietę, co znaczyło baba, jędza
101. sacówka – soczewica
102. saczek – żakiet
103. się zbrechać – zmęczyć się
104. sikira -siekiera
105. skrętłe – słomiane owijacze stóp
106. skripić – skrzypieć
107. skuzować – skarżyć się

108. słomiennik – pojemnik na zboże upleciony z warkocza słomianego
109. słomienniki – buty z warkocza słomianego
110. słychać że jaż – smród
111. stochmal – krochmal
112. sumitować – rozmyślać
113. szalaput – nieuważny
114. szalata – sałata
115. szarwark – roboty społeczne, wspólna praca
116. szczył – mały ważniak
117. szczyrupa – skorupa
118. szędzielina – szadz, szron
119. szutki – żarty
120. ścirnie – ściernisko
121. ślozy – łzy
122. świniucha – świńska trawa
123. świustak – gwizdek
124. tarachnąć – uderzyć
125. tarakan – karaluch
126. tarcuchy – potrawa, pieczone tarte ziemniaki z twarogiem
127. tyszowiaki – buty z Tyszowiec
128. w obiat – w południe
129. weźbełuchy – łobuzy
130. wiechcie – słomiane wyściółki w bucie
131. wrzeciono – narzędzie do przędzenia
132. wyraj – ciepłe kraje
133. wysołopiec – księżyc w pełni
134. zacirka – zacierka
135. zagumienki – przejście za zabudowaniami
136. zakfnąć – zakwitnąć
137. załubice – sanie paradne ze zdobionym stelażem
138. zamróż – zimno, lodowato
139. zastąpka – mała zasłonka w oknie lub przy okapie kuchennym
140. zaudany – zawzięty
141. zawyrencja – kłopot
142. zdybać – znaleźć
143. zjić – szarańcza
144. zjudy – kawały
145. złachmycić się – zmęczyć się
146. zolnik – pojemnik do wybielania bielizny
147. zoła – roztwór z popiołu służący do wybielania bielizny, wlewało się go do zolnika

148. żeniuch – kawaler szukający żony

149. żmykać – zaprać w rękach

150. żróbka – młoda kobyła

Data i miejsce nagrania	2014-06-11, Lublin
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Transkrypcja	Piotr Lasota
Redakcja	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"